

Szerkesztőség
Arad, Acsev-palota,
Kiadóhivatal:
Sulv. Regele Ferdinand za,
(József főherceg-ut.)
(Aradi Nyomda Vállalat.)
Sürgőnycim: Közlöny, Arad,
Telefonszám:
Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre 360 Lel.
Fél évre 180 Lel.
Negyed évre 90 Lel.
Havonta 30 Lel.

Hirdetések díjazás szerint
vételek fel.

Megjelenik naponta reggel.

Irodalmi viták.

Ady Endre sugárzó genie-je körül négy évvel a költő halála után Budapesten még mindig élénk hadakozás folyik s még egyre tart a zürzavaros lármá miatt, vajjon a halhatatlanság glóriája joggal vagy jogtalanul ragyog-e az elaludt költő fehér homloká körül? Destruktív volt-e vagy konstruktív, erkölcsös volt-e vagy vérszen immorális, szerette-e vagy gyűlölte fajtáját, hazáját, a földet, a melyből sarjadt? Ady Endre a sír ölében álmodik és örökre elnémult a helyett csak lázasan vergődő nyugtalan és égő ritmusai válaszolnak a türelmetlen vádakra, válaszolnak annak, akinek lelke forró kapcsolatban össze tud olvadni a teremtő erő örök kisugárzásával.

Destruktív volt-e vagy konstruktív? Szárnyaló, szent sorokkal ustromolja a szépség csúcsait, reszkető szárnyakon viszi a szíve párologó vérével megőrzött igazságokat a napfény felé — lehet-e tehát vitatható szempont, hogy a poétika napi jelszava szerint valamely állásfoglalása megfelel-e a ma vagy a tegnap tömeghangulatának? Erkölcsös volt-e vagy im-

morális? Shakespearei mélység és nietzschei intuicó jellemzi gondolattermő munkáját és ebben az egyetemes világlátásban minden ki törő indulat, minden felszárnyaló érzés csak igaz lehet, mert egyetlen értékmérője a halhatatlanság meg nem határozható megsegítése. Lehet-e erkölcsös vagy immorális a zugó, sístergő, forró lávaömlés, lehet-e a közmorál szempontjából figyelni a virág szirmokba borulását? Szerette-e vagy gyűlölte fajtáját? Minden gondolatébredése, hangulatának sötét elborulása, kedélyének meleg felvirradása elválaszthatatlanul egy a magyar faj lényegével, — ezt tudta, ezt valotta szent önkínzással, felszabadító fájdalomérzéssel minden muzsikás, faldokló, igaz magyar sorában, — gyűlölte-e hát fajtáját, lelkét, önmagát? Gyűlölte-e a földet, amelyből sarjadt, mint rozmarin a vén Szilágyság áldott kertjeiben?

Nincs áldás azon a hasztlan törekvésen, hogy a végtelen magasságokban lebegő fényre árnyék boruljon. A genie nemcsak életében rakoncátlan, hanem a testi halál után is a halhatatlanság örök régióiban. Jelszavak durva lasszójaival meg-

nem fogható, kicsinyes, törpe okoskodások játékmértékével meg nem mérhető. A halott költő életrajzírója mesélhet nekünk érdekes részleteket elmúlt testiségének történetéből, de a porhüvelyből kiszakadt eszménység már nem ítélhető meg az emberféreg gyarló életértékelése szerint.

Ady Endre eszménnyé finomult

Anghelescu miniszter az antiszemitizmus ellen.

(A zsidó iskolák tanítási nyelve. — A premontrei főgimnázium sorsa.)

Oradea-mare-ről (Nagyváradról) jelentik: Anghelescu közoktatásügyi miniszter fogadta a Rador munkatársát, aki előtt az aktuális nagyváradai kérdésekről a következőképp nyilatkozott:

— A premontrei gimnázium ügyét illetően ez intézet tanárait ma délutánra magamhoz kéretem *Clorogaria* püspök ur. lakására. Meghallgatom őket, azután az egész ügyet a minisztertanács elé terjesztem.

— Az a hír volt elterjedve, — mondotta az újságíró, hogy a minisztertanács már le is tárgyalta a gimnázium ügyét és miniszter ur azért jött Nagyváradra, hogy kihirdesse a döntést.

— Ez tévedés — mondotta a

és a magyar lélek ma már ösztönös megérzéssel tudja és vallja, hogy ez az eszmény a magyar Góeniusznak lelkéből lelkedezett, legszebb hajtása. Hiába dultnak hát pártos viszályok a halott költő körül. Emlékét, lényét minden kicsinyes lámadással szemben örökké zengő, szent és misztikus versütemek védik meg.

miniszter. — A minisztertanácsban még nem volt szó a magyar főgimnázium ügyéről semmiféle vonatkozásban. Jaga miniszteri tanácsos jelentése a főgimnázium ügyéről, kezemben van, csak ma referált, az ügy iratait előbb át kell tanulmányozni.

Az újságíró megkérdezte a minisztert, hogy az intézet tanárait ellen felhozott vádakra van-e valamilyen alapjuk?

— Semmi közelebbit nem tudok mondani, — felelte a miniszter — e héten végleges döntés céljából a minisztertanács elé viszem ezt az ügyet.

Magáról a gimnáziumról a miniszter kijelentette, hogy a rend nagyrahiatottságát elismeri.

Esztrella.

Irta: Gróf Közigység Lajos.
(Folytatás.)

Megtörli a csendet a festő álmodó hangon: Vajjon az a legmagasabb fokig kifinomodott erény, vagy ha ugynevezzük: tökély, melynek oly sok példáját mutatja Augustus, Aureliánus vagy a többi császárok kora, eltűnt-e a régi Róma nagyságával áldozatul esve kelet barbár hordának? Nem élnek-e újra bennünk azok az emberek, kik nevetve haltak meg Róma nagyságáért, hitükért, szerelmükért?

Néma csend. Bátoriatlanul megszólal a tengerész:

— Azt hiszem, igen. Csak ritkábban érvényesülnek. De én tudok egy esetet, hogy valaki „ma is” nevetve halt meg azért, akét szeret. Elbeszélni! Elbeszélni, kiáltanak minden oldalról.

Kihörpintjük a falernamit, — az az bocsánat, most már megint „chiantit” és tengerész barátunk el kezd mesélni.

— Fiatal sorhajókapitány voltam. Parancsnoka a kis „Carinia” torpedórombolónak. Hat hónapja

lent teljesítettünk őrszolgálatot a Cap Gardafui körük: szigorú hadiállapotban voltunk. A négy kis egységből álló hajóraj parancsnoka a kegyetlenségig szigorú spányol, herceg Espartero Baldomero volt. Megjött a felváltás és mi megkezdjük a vonulást északra, az az hazafelé. A hadi állapot azonban továbbra is maradt. Mondom, fiatal voltam és Porte Said városában lakott egy régi szerelmem. Egy csillagszemű, hamvasarcu, tűzvérű fiatal leány: a Kedivial orfeum egyik szobátáncosnője. Spanyol származású és Esztrellának hívták.

— Szerettük egymást azzal az epesztő, forró szerelemmel, amelyet csak harminc éves korban és egy életben csak egyszer érez az ember. És Esztrella szép volt: gyönyörű szép.

— Nem annak örültem, hogy egy fél évi távollét után ismét házamba kerülök; érintjük Porte Saidot: és én látom Esztrellát. Egy hét múlva délután öt órakor befutottunk Porte Said kikötőjébe.

— Mint felfőtlen égből a vilámcsapás ért az admirális parancsa: Az éjjel szénrakodás és reg-

gel folytatjuk utunkat. Partra szállni senkinek sem szabad. Sajgó szívvel néztem az előttem zajló várost; — oly közel és mégis oly távol — agyamban a legörültebb szökési tervek fogamzottak meg. Nem lehet. Egy ljesztő rém tart vissza: a hadiállapot.

— De szerencsém volt. Parancsot kaptam, hogy a hajóraj igazoló okmányait én mutassam be a csatorna igazgatóságának. Ugy is történt. Fél óra múlva vízre szálltam és a nyolc legény izmos evezőcsapásaitól hajtva gyorsan siklott könnyű csónakom a moló felé. Kiadtam a parancsot, hogy este kilenc órára itt legyenek érettem; sietős léptekkel haladok a „Directió” épülete felé. Fél óra alatt végeztem.

— Szívdobogva indultam Esztrella lakása felé. Utközben vettem neki egy csokor bódító illatu, bíborpiros rózsát. Ő nyitott ajtót.

— Hogy mi történt, midőn meg látott, nem tudom elmondani. Hőfehér két karjával átölelt és hol zokogott, hol nevetett örömben. Nem beszéltem: oszlopaimek öző nével borítottam bótestét, kezét, ruháját. Ölébe hajtottam fejemet,

megnémulva a boldogságtól: csak éreztük egymást. Kis szobájában lassan-lassan mindinkább urrá válik a homály és az egyik szegleteszalkán álló kis óra csengő hangon üti el a nyolcat.

Esztrella ijedten ugrik fel: — Hítszen nekem még ma táncolnom kell! Induljunk!

Kalapiját teszi fel. — Meddig maradsz? kérdi, mi közben kalapiját tűzi meg.

— Kilenc óráig.

Értelmetlenül néz rám: „Mag bolondultál?”

— Nem! Röviden elmondom, hogy hadi állapotban vagyunk és milyen szerencsés körülménynek köszönhetem ittlételemet.

Hallgatta; csillagszemű magteltek könnyekkel, de mintha egy gondolata támadt volna, megnyugtató. Vörpös rózsáimból két félig nyitott bimbót kedélyem tárt, kart-karba öltve indultunk az orfeumba.

— A harmadik szám az enyém. Amíg az ő jelenése következik, helyet foglalunk egy asztalkánál. Nem törődünk senkivel, csak egy, mást nézzük, egymás kezét szorongatjuk. (Folytatjuk.)

— Nem fogom figyelmen kívül hagyni — tette hozzá, — hogy számos kiváló román intellektuális ebből az iskolából indult el fényes pályafutására.

Ezután behatóan nyilatkozott az antiszemitizmus kérdéséről:

— Az antiszemitizmus a román államban lehetetlen. *Mi minden állampolgárt egyformának tekintünk, egyforma kötelezettségekkel és egyenlő jogokkal.* Eppen ezért, a numerus claususra vonatkozó kérelmet a minisztertanács már eleve elutasította. Ez jogfosztás volna, ami türethetetlen volna egy olyan modern államban, mint Románia. *Csakis az idegen állampolgárokat állítunk fel bizonyos korlátozásokat, az egyetemi felvételnél.* Jelent hetem, hogy a legközelebbi időben megnyílnak az egyetemek és az az impresszió, hogy zavaró incidensek nem fognak előfordulni.

Ezután a zsidó iskolák tanítási nyelve került szóba.

— A zsidó iskolák tanítási nyelve tekintetében változatlanul ragaszkodom ahhoz, hogy *a tanítási nyelv a román vagy a héber legyen.*

Kormány nem akceptálhatja azt az álláspontot, hogy a nemzetiséghez való tartozás legfőbb attribútuma a nyelv. Sürgetjük a román nyelv intenzívebb tanítását a zsidó iskolákban. A zsidók bebizonyíthatják, hogy jó állampolgárok azáltal, hogy megtanulják az államnyelvet. Szó sem lehet arról, hogy *mi bárkit is anyanyelvének használatában meggátolni akarunk. Tanulhatnak a zsidók magyarul is, de a tanítási nyelvre vonatkozó felfogásomból nem engedek.*

Ezután bejelentette a miniszter, hogy Nagyváradon a jövő esztendőben felállítják a tudományegyetemet. A jogakadémiát jogi fakultássá fejlesztik és görög keleti teológiai fakultást csatolnak hozzá, valamint bölcsészeti fakultást is és az egészet a hadapródiskolában helyezik el.

— Kulturális zónát akarunk teremteni — mondotta a miniszter — a kisebbségek kulturájának sérelme nélkül.

Sport.

Ki a világ legjobb sportembere?

Svédországnak egyik legelterjedtebb sportlapja, az „Idrottsvariden“, lezavartatta olvasóit arra nézve, kit tartanak minden idők legkiválóbb sportemberének. A szavazás érdekes eredménnyel végződött. Mint minden versenyében, ebben is biztosan győzött Weismüller, amely nyíban 447 szavazatot kapott. — Győzelme azonban nem volt a töle megszokott fölényes, mert erősen a nyomában volt Amerika világhírű allround atlétája, az indián Jim Thorpe, a stockholmi olimpiász deklon versenyének hőse, aki 398 szavazatot nyert. 365 szavazatot ka-

pott Hannes Kohlemainen, a nagyszerű finn hosszútávoszó. Negyedik helyre ugyancsak finn sportember érkezett Paowo Nurmi személyében. Ezután az angol boxoló, Jack Dempsey, a svéd gerelyvető, Lemming s a francia hosszútávfutó, a háboruban elesett Jean Bouin következnek a sorrendben. Nem érdektelen, hogy szavazatot kapott ismeretlen nevű, de kétségtelenül kiváló sportember is. Egy szavazat érkezett ugyanis, a melynek beküldője „az első maratoni futót“, aki a maratoni győzelem hírére megvitte Athénbe, tartotta a minden idők legnagyobb sportemberének.

— A Vidéki Sport legújabb száma rendkívül érdekes tartalommal jelent meg.

Angora dönt.

(A török kormány a béke mellett.)

Angorából jelentik: A népbiztosok tanácsa előreláthatólag ma terjeszti a török nemzetgyűlés elé a békeszerződés tervezetéről való tanácskozásának eredményét. Ezután a kormány fogja jelentését előterjeszteni, amely hír szerint a következőket tartalmazza: Elogadják a lausannei szerződés tervezetnek azokat a rendelkezéseit, amelyeket a szövetségesek a törökökkel közösen állapítottak meg. Egyes lényegtelenebb kérdésekre vonatkozólag pedig módosításokat ajánlanak. A politikai és a pénzügyi kérdéseket szét óhajtják választani olyképen, hogy a pénzügyi kérdésekről a békeszerződés aláírása után a békeszerződésen kívül fognak tárgyalni. Azt hiszik, hogy a nemzetgyűlésnek ezen az ülésén élénk vita lesz, mert sokan a szerződés ellen fognak állást foglalni. Remélik azonban, hogy a szavazásnál a kormány javaslatát fogják elfogadni.

Konstantinápolyból jelentik: Nagy britannia képviselője ma közölte a szmirnai török hatóságokkal, hogy egyetlen könnyű cirkáló kivételével, minden angol hadihajót visszavontak a szmirnai kikötőből. Izmed pasa ma kijelentette, hogy az angolok lépése következtében haladéktalanul szabadonbocsájtják a két foglyul esett angol repülő.

Konstantinápolyból jelentik: A török kormány holnap terjeszti az angorai nemzetgyűlés elé a békeszerződésre vonatkozó ellenjavaslatokat. A török miniszterelnök ma megcáfolta azt a hírt, mintha Londonban és Párisban a béke kérdésében újabb tárgyalásokat kezdték volna. Török körökben általában azt vélik, hogy Izmed pasa legutóbbi beszédei és részletes nyilatkozatai után az ellenségeskedések újabb megkezdése valószínűtlenné vált. Biztosra veszik, hogy a békeszerződés aláírása csak napok kérdése. A konstantinápolyi Wahit szerint az angorai kormány elhatározta, hogy az antantnak azt fogja javasolni, hogy a mussoli kérdés elintézését egy évre halasszák el. Azt is elhatározták, hogy Nyugatráciában Karagacs ügyében nem ragaszkodnak területi engedményekhez. Az angorai nemzetgyűlésen különben függetlenek csoportja néven új párt alakult, a mely egyesíti a lausannei béketervezet egész ellenzékét.

Béke az egyetemeken.

Az egyetemi tanács a numerus clausus ellen.

Bucurestiből jelentik: A ióvárosi egyetem tanácsa ma küldötte meg a lapoknak jelentését. Az egyetemi tanács megállapítja, hogy a diákság antiszemita mozgalmáról Clujról (Kolozsvárról) indult ki, majd Jassyban és Bucurestiben folytatódott. A zavargó diákokat idegen elemek izgatták abból a célból, hogy az országnak kárt okozzanak. Megemlíti a jelentés a jorga elleni tüntetést, majd rámutat a diákság szomorú helyzetére, végül kéri a kormányt, hogy igyekezzék segíteni a diákok helyzetén. *A jelentés a numerus clausus behozatala ellen határozottan állást foglal és végül ama reményének ad kifejezést, hogy a bucarestii egyetemek megnyitása mégis sikerülni fog.* Március 15-én megnyitják a diákokotthonokat, a klinikákat, a laboratóriumokat, de a tanítást csak később fogják megkezdeni.

A jogi fakultáson tegnap egy

Robozék Budapesten.

(Rendőri őrizet alatt. — Már szánják büneiket.)

Roboz Béla és Roboz Imre, a kiket a magyar újságolvasó közönség igen jól ismer, az újságírás parazitáinak abból a fajtájából valók, akik a jó kereset reményében mindenre kaphatók voltak. A Roboz fivérek, akik Aradon is jártak többször, itt is jól ismerik. Jól, de csak rossz oldalukról, mert talán jó oldaluk nincsen is. Robozék a magyarországi kommun után a hírhedt *Pesti Életet* szerkesztették, amelyben Magyarországról és a magyar politikáról a legképtelenebb rágalmakat terjesztették. Amikor Budapestre bevonult az ellenforradalmi magyar hadsereg, Robozék Bécsbe szöktek és ott folytatták utszéli politikájukat. Azóta az utódállamok minden nagyobb városában megfordultak, de maradásuk nem volt sehol, mert mindenütt hamarosan tisztába jöttek vele, hogy ennek a két embernek a keze nem egészen tiszta. A két sötétlelkű ember nem riadt vissza attól sem, hogy alaptalan rágalmakkal megkíséreljék magyar lapok és nyomdák elkoboztatását, csak azért, hogy a maguk piszkos céljaira használhassák fel azután. Szerencsére a hatóságok mindenütt azonnal átlátták a két fivér aljas szándékain és sohasem adtak hitelt denúciálásuknak.

Legutóbb Clujra (Kolozsvárra) kerültek, ahol ismét egy rágalomlapot indítottak és egy Képes Újság című lapot csináltak. Robozék munkáját már a cluji román hatóságok is megalégték, akik figyelni kezdték Robozék tevékenységét. Robozék mindent csináltak, csak hogy pénzhez juthassanak. A legutóbb Clujon varietéestélyt rendeztek, amelyre két román artíst is szerződtek. Az estély jól beütött ugyan, de Robozék akkor, amikor a honorárium kifizetéséről

szigorlat alkalmával többen azt követelték, hogy a szigorlaton megjelent két zsidó hallgató hagyja el a helyiséget. Amikor a zsidók kijelentették, hogy ők hajlandók kivonulni, *Bosilescu* tanár nem elégedett meg ezzel a megoldással és a szigorlatot felfüggesztette. *Vincovici*, az orvosi kar dékánja kijelentette, hogy az orvosi fakultást a napokban megnyitják, minthogy az egyetemi ifjuság részéről biztosítékot kaptak arra, hogy az előadásokat nem fogják zavarni és a zsidó diákoknak is megadják a tanulási lehetőséget.

A zsidó szövetség felhívást bocsátott ki a hitközségekhez, a melyben köteletségükre teszi, hogy azokat a hullákat, amelyeket senki sem reklamál a hozzátartozók közül, bocsássák boncolás céljaira az egyetemek rendelkezésére. (Rador.)

volt szó, eleinte hallani sem akartak arról és csak akkor voltak hajlandók fizetni, amikor már a sziguranca őrizetbe vette őket. Robozék ugyan most már fizettek, de a sziguranca nem bocsájtotta ki a kezei közül többé a két jómadarat. Tegnap a magyar határra szállították ezt a két embert és átadták a magyar hatóságoknak. Roboz Imrét és Bélát Budapestre szállították, ahol ma kezdte meg a rendőrség kihallgatásukat. Robozék azt vallják, hogy már megbánták botlásaikat és rengeteg magukkal vitt újságokkal akarják bizonyítani, hogy az erdélyi sajtóban hazafiasan működtek. A rendőrség Robozék ellen az eljárást folytatja.

Panamázó miniszterek.

(Véres verekedés a bolgár parlamentben.)

Szófiából jelentik: A bolgár szobranje most tárgyalja az új választói törvényt. A legutóbbi ülésen a törvényjavaslat tárgyalása alatt egy ellenzéki képviselő öszszeszóalkozott egyik kormányparti honatyával. A kormányparti képviselő a vita hevében az ellenzéki képviselőnek *beverte a fejét.* A megvert képviselő segítségére siető ellenzékiek és kormányparti képviselők közt formális ütközet fejlődött, amelyben többen véresen megsebesültek — Minthogy nyílt ülésen nem lehetett a verekedésnek véget vetni, az elnök felfüggesztette az ülést. Az ülés újból megnyitása után *Turakov*, a Sztambulinszky-kormány volt pénzügyminisztere szenvedélyes hangon követelte, hogy őt és a többi elcsapott minisztert azonnal állítsák bíróság elé, hogy védekezhessenek azokkal a panamavádakkal szemben, amelyekkel őket illetik, de amelyekben nemcsak ők, hanem az egész kormány bűnös.

Milliárdos bűnvádi feljelentés négy budapesti bankigazgató ellen.

(Kétszázmillió korona lefoglalt érték. — Üzleti konkurrenciá vagy hűtlenség? — Aradon is kerestek érdekeltséget.)

(Az *Aradi Közlöny* budapesti tudósítójától). Vasárnap éjszaka a főkapitányságon a Wiener Kommerzial Bank vezérigazgatójának és jelenlegi igazgatóságának nevében dr. Vándor Mihály ügyvéd olyan jelentős összegű bűnvádi feljelentést tett a bank volt négy igazgatója ellen, amelyen feljelentést összeg eddig a magyar államrendőrség életében még nem fordult elő. A Wiener Kommerzial Bank azzal vádolja meg négy igazgatóját, akik 1922. októberében váltak ki a budapesti bankintézet kebeléből, hogy

hűtlen kezelés és egyéb bűnök után közel másfélmilliárd magyar koronával károsították meg működésük ideje alatt a bankot.

Ezzel a hihetetlen összegű vágyonnal a bűnvádi feljelentés szerint nemcsak azt érték el, hogy a bank üzletmenete lehetetlenné és eredménytelené vált, hanem csak nem az anyagi romlás szélére juttatták az intézetet, amely pedig eleinte kitünően prosperált.

A négy igazgató.

A súlyos vádnak, amelyet a Wiener Kommerzial Bank négy volt igazgatója ellen emeltek, tulajdonképpen üzleti összetűzés van a háttérben, amely előbb azt eredményezte, hogy a négy igazgató kivált a Wiener Kommerzial Bankból és négy különféle budapesti bankintézetnél helyezkedett el. — Természetesen nemcsak konkurrenciát csináltak, így a Wiener Kommerzial Banknak, hanem mindazokat az ügyfeleket, akik azelőtt a Wiener Kommerzial Bank fizetköriéhez tartoztak, azokhoz az új bankokhoz vitték át, ahová ők maguk a Wiener Kommerzial Banktól ki lépésük után szerződtek.

A bank természetesen a személyvátozásokat nagyon megérezte, egyre erősebb és erősebb lett az ellentét a megvált igazgatók és az új igazgatóság emberek között, akik mindenáron büntényeket szerettek volna rábizonyítani a Wiener Kommerzial Bank eltávozott négy igazgatójára és az üzleti könyvekben keresték azokat az esetleges visszaéléseket, amelyekkel ezeket az igazgatókat lehetetlenné lehet tenni és konkurrenciájukat, amelyet a más cégekhez való szerződésekkel okoztak a Wiener Kommerzial Banknak, meg lehet akadályozni.

Naponta milliók.

Igy történt, hogy alapos vizsgálat alá vették az összes üzleti könyveket, ellenőrizték mindazokat a tételeket, amelyek a négy eltávozott igazgató nevére szerepeltek, de ellenőrizték azokat a tételeket is, amelyek ezeknek az igazgatóknak

a nevein, de álnéven voltak elkönyvelve. A vizsgálat a Wiener Kommerzial Bank feljelentése szerint megállapította, hogy 1920. óta egész 1922. októberéig naponként szerepelnek olyan valutavásárlási és részvényvásárlási tételek, amelyeket a Wiener Kommerzial Banktól megvásárolt a legolcsóbb kurzuson a négy igazgató és még ugyanazon a napon

egy-két órával később a Kommerzial Banktól olcsón vett részvényeket a legdrágább árfolyamon adták el a saját bankjuknak.

A feljelentés szerint nem néhány koronás árdifferenciáról van szó, hanem naponként milliók tételekről. 1920-ban és 21-ben különösen a valutavásárlásoknál voltak ilyen üzletei a Wiener Kommerzial Bank feljelentése szerint a társaság négy igazgatójának, akik már akkoriban körülbelül

200 millió magyar korona értékig károsították meg ilyen vásárlásokkal a saját bankintézetüket.

A volt igazgatók folyószámlái.

A négy igazgató ellen tett bűnvádi feljelentést dr. Bartha Gyula rendőrtanácsosnak osztották ki, aki hétfőn reggel hajnalban 25 detektívvel és 5 rendőrszövetséggel hozzáfogott a másfélmilliárdos bűnvádi feljelentés kifogozásához, a feljelentettek beidézéséhez, a ház kutatások, bírói letiltások és rendőri lefoglalások elintézéséhez.

Hétfőn a hajnali órákban mindenekelőtt a Wiener Kommerzial Bank negyvenoldalas bűnvádi feljelentéséről az áttanulmányozása foglalta el a rendőrszövetségeket. A bűnvádi feljelentés szerint a Wiener Kommerzial Bank budapesti intézete a Deák Ferenc tér 16. sz. házban egy magánbankházból fejlődött, ismert és bankkörökben eléggé értékelt nagy cégé.

Esztendővel ezelőtt a Schlesinger M. Berthold Bankház üzleti összeköttetésbe lépett a Wiener Kommerzial Bank bécsi főintézetével és ennek eredménye lett, hogy a Wiener Kommerzial Bank Budapesten fiókot létesített, még pedig úgy, hogy a Schlesinger M. Berthold cégből lett a bécsi nagy bankház budapesti fiókjának. Sebestyén Richárd vezérigazgató az új bankhoz igazgatóknak szerződtette Baron Ottót, Márkus Sándort, Pogány Miklóst és Gál Dezsőt, akik a vezérigazgatóval együtt vezették három esztendőn keresztül a bankot. A Wiener Kommerzial Bank budapesti fiókja Aradon is keresett érdekeltséget. Annak idején folytak is a tanácsko-

zások, de úgy látszik, a dologból semmi sem lett, főként akkor, amikor a tanácskozások nyilvánosság ra kerültek.

Bizonyos differenciák voltak többször a bank igazgatói és a bécsi főintézet között, az évek során ezek a differenciák mind élesebbé és élesebbé váltak; közben nemcsak a bécsi vezérigazgatóság, hanem a budapesti igazgatóság is összekülönbözött a négy igazgatóval, úgy hogy 1922. októberében úgy Baron Ottó, mint Márkus Sándor, Pogány Miklós és Gál Dezső megváltak a Wiener Kommerzial Banktól.

Eltávozásuk kulisszatitkai akkoriban nem nagyon kerültek a nyilvánosság elé és közgazdaságilag egyáltalán nem is voltak érdekesek, mert hiszen üzleti összetűzésekről volt szó, olyan összetűzésekről, amelyek szürkésessé tették a négy igazgató kiválasztását a Wiener Kommerzial Banktól. Vezérigazgató továbbra is Sebestyén Richárd maradt, aki mellé új igazgatók kerültek. Az összetűzés, mint már fentebb ismertettük, a négy igazgató kiválasztásával nem ért véget, mert állítólag a Wiener Kommerzial Bank budapesti fiókját a banktól megvált igazgatók tönkre akarták tenni.

Ennek a harcnak lett aztán folyamánya az, hogy kutatni kezdték Pogány Miklós, Baron Ottó, Márkus Sándor és Gál Dezső folyószámlájának tételei után s a bűnvádi feljelentés szerint állapították meg, hogy a volt igazgatók közel másfélmilliárd korona erejéig megkárosították állítólag a bankintézetet.

Házkutatás kora reggel.

A feljelentők üzleti könyveikkel, hiteles levelezéseikkel és feljegyzéseikkel akarják igazolni a rendőrségnek, hogy ez a vagyon elkönyveken hogyan került a Wiener Kommerzial Bank vagyonába és erre okmányokat, könyveket, dossziékat és levelezéseket mutattak be a főkapitányságon, valamint vádjait igazolására közel harminc tanút jelentettek be.

A főkapitányságról a feljelentés adatainak átvizsgálása után detektívek mentek ki úgy Baron Ottó, mint Pogány Miklós, Márkus Sándor és Gál Dezső volt igazgatók lakására, akik jelenleg más és más bankoknál töltenek be jelentős és vezető pozíciókat.

A kora reggeli órákban mind a négy bankigazgatót beidézték a főkapitányságra és ugyanebben az időben lakásukon házkutatást tartottak, ahonnan bűndokmányok, vaskazettákban és csomagokban rengeteg részvényt, értékpapírt és valutát szállítottak be.

mint állítólag olyan vagyont, a

mely a Wiener Kommerzial Bank feljelentése alapján kifogásolt üzletekből származik.

200 millió koronára teszik azt az értéket, amit eddig behoztak a főkapitányságra, de ez az összeg még sem közelíti azt az összeget, amit a Wiener Kommerzial Bank tulajdonképpen követel. Mind a négy bankigazgató rendkívül nagyvagyonú ember, akiknek vagyona több, mint amennyit a Wiener Kommerzial Bank tőlük követel.

Tiltakoznak elkeseredetten, védekeznek a bank súlyos vádjai ellen és azzal magyarázzák a bank vádaskodását, hogy itt pusztán személyes bosszú és rosszindulat vezet a bank új igazgatóinak és vezérigazgatójának feljelentését, akik utólag a volt bankigazgatók legális üzletbe akarnak beleszállni.

Hogy melyik állítás az igaz, azt a rendőri nyomozás fogja eldönteni.

Elkészült a vádirat

Budapestről táviratozzák: A Wiener Kommerzialbank budapesti fiókjánál nagyarányu visszaéléseknek jöttek a nyomára, amelyek következményeképpen a magyarországi intézet négy igazgatóját: Baron, Gál, Márkus és Pogány igazgatókat őrizetbe vették. A bank tette meg a feljelentést az igazgatók ellen, akiknek az ügyben ma készült el a vádirat. A vádirat szerint az igazgatók annak idején 5 millióért vettek osztrák koronát, azonban amikor annak a zuhanását látták, a pénzt saját maguktól a bank számára vásárolták meg úgy, hogy ők nem károsodtak. A védelem ezzel szemben kifejti, hogy az igazgatók valóban kötöttek valutazületeket, de ha nyertek, akkor azt a banknál levő számlájukon elismerték és ha vesztek, akkor a számlájukat megterheltek, amit a bécsi igazgatóság sohasem kifogásolt. Különbösen is a vádirat számbeli kárt nem tud felmutatni. Elrendelték mintegy tíz tőzsdés tanuként való kihallgatását, ami tényt derít majd az ügyre. A nagyarányu visszaélés ügyében különben továbbfolyik a nyomozás a négy igazgató ellen. A főintézet könyveit két könyvszakértővel a rendőrség átvizsgáltatták és megállapították, hogy az adásvételi ügyleteket tényleg elkönyvelték. Valószínűnek tartják, hogy az értékpapírvásárlásoknál is fordultak elő hasonló visszaélések. Ezeknek a felderítése azonban hosszabb időt vesz igénybe, mert pontos adatok nem állnak rendelkezésre. A négy igazgató, tekintettel a káros összeg nagyságára, továbbra is a rendőrség őrizetében marad. A bankigazgatók lakására büntügyi zárlatot rendeltek el és letétbe helyezték a rendőrségnek azt a sok ékszert és valutát, amelyeket a

bankigazgatónál tartott házkutatások alkalmával foglaltak le. A rendőrség véleménye szerint csak többnapos munka deríthet a feljelentésre világosságot.

Hogy áll a leu?

Február 27-én fizettek 100 lelért:
Párisban 7.60 frankot
Zürichben 2.45 frankot.
Budapest 1400 külföldi koronát.
1650 belföldi

Ellopott csempész arany

(A hálókocsi-ellenőr büne).

Berlinből jelentik: Pompás fogást csinált tegnap a berlini rendőrség. Nemrégiben a Simplon-expresszen aranycsempészek 44 kis ládikában aranyat akartak átjuttatni a német határon, a vonaton azonban ellopták tőlük az aranyat. A csempészek cinkosai feljelentést tettek a nagy lopásról és bevallották, hogy az eltűnt arany mennyiség mai német valuta szerint sokkal többet ér félmilliárd márkánál. Nyomot is adtak a rendőrségnek, mondván, hogy az expresszvonaton sokat sürgölődött a kárvalottak körül egy *Almaretti* nevű olasz hálókocsiellenőr, aki azelőtt Párisban egy klinikán gyógy szerész volt. A berlini detektívek tegnap lefűlélték *Aimaretti*-t, amikor éppen Svédországból tért vissza. A zsákmányolt aranyból csak nagyon kevés volt nála.

Az eset előzményei Romániába és Törökországba vezetnek. Egy francia társaság, csupa aranycsempész, 600.000 frankon aranyat vásárolt össze Romániában és Törökországban, hogy kicsempésze Párisba. Negyvennégy kis ládikóba tették az aranyat, aztán zsákba varrták s felültek vele a Simplon-expresszre. — *Aimaretti* észrevette, hogy a harmadik osztály ülőhelye alatt rejtegetik a zsákot. Ellopta a zsákot, majd Velenében kiszállt s Németországba szökött a kincessel.

A csempészek az aranyat egy párisi biztosító társaságnál biztosították, az pedig ellenbiztosítást kötött egy svéd biztosító társasággal. Ez a svéd biztosító társaság magádetektíveket fogadott, akik kiküldték az olasz hálókocsiellenőr nyomát, amely Berlin felé vezetett, de időközben már Berlinben a csempészek orgazdái is jelentést tettek az aranylopásról. Az első kihallgatáskor *Aimaretti* ellentmondásokba keveredett. Előadta, hogy az aranyat sikerült 570 millió márkáért értékesítenie, de hogy hol, azt nem árulta el.

Mielőtt Svédországba utazott, Berlinben állítólag titkos játékbarlangok felhajtóinak karmái közé került, akik egy tivornyahelyre vitték, lefűlélték és elvették tőle a milliókat. A további faggatásokra azzal a mesével állott elő, hogy egy stettini banknál 400 millió már-

kát helyezett letétbe külföldi devizákban, a többi pénz legnagyobb részén Berlinben automobilo-
kat, kerékpárokat, orvosi műszereket és orvosságokat vásárolt össze. A rendőrség azt hiszi, hogy *Aimaretti* elrejtette az aranyat.

A belga királyné Tutankhamen sirkamarájában.

Csak októberben nyitják föl a fáraó koporsóját.

Tutankhamen sírjának felfedezése akkora kíváncsiságot keltett, hogy tudvalevően még a belga királyné is ellátogatott az egyiptomi Luxorba, hogy onnan azután kimehessen a Királyok Völgyébe. A királyné csakugyan leszállt a sírboltozatba. Az „élő és holt szuverén” találkozásáról a következő tudósítás számol be:

A belga királynénak a Királyok Völgyébe való érkezése ugynevezett nagy napnak számítódott. Már kora reggel rendőrök, katonák és csendőrök cirkáltak azokon az utakon, amelyek Tutankhamen sírja felé vezetnek. — Mielőtt a belga királyné megérkezett, az özvegy egyiptomi szultáné automobila tünt fel a forró sikságon. A katonák kihúzták magukat, tisztelegtek, az özvegy szultáné kissé megemelte az arcát a karó fátyolt és mosolyogva köszönte meg az üdvözlést. A mozioperatőrök lázasan dolgoztak, hogy megörökítsék azt a pillanatot, amikor Egyiptom egyik volt uralkodónője — ha mindjárt csak névlegesen is uralkodott Egyiptomon — leszáll egy 3000 év előtt elhunyt uralkodó-kollégájához.

De az igazi nagy szenzáció az volt, amikor a belga királyné és kísérete érkezett meg. Vele volt *Lipót* herceg, a belga trónörökös, *Allenby* vicomte és a felesége, az ásatásokat rendező lord, *Cornarvon* és több tudós meg egyiptomi főfunkcionárius. A királyi kíséret után a látogatók beláthatatlan sora, — számárháton, öszvéren és tevéven. A nap izzón süttött, az emberekre csurgott az izzadtság, a királynén könnyű tavaszi ruha volt, de a nyakán hatalmas fehérroka-bundája csavarodott. A társaság tagjai együtt lévén, gyorsan lesiettek a sirkamra első helyiségébe. Ezt rágyogó világosság öntötte el, ezer gyertyaerősségű ivilámpa szórta szerteszt vakító fényét. Itt *Howard Carter*, a kiásatás egyik vezetője beszédet mondott. Utána lord *Cornarvon* beszélt. A lord a belga királynéhoz fordult s így szólt:

— Megengedi-e Felsőged, hogy én és a tudósok kabátainkat levessük és ingujban dolgozhassunk? ... Itt ugyanis akkora hőség van, hogy felöltözködve a munka lehetetlenné válnék.

— Oh, csak tessék! — szólott a királyné mosolyogva.

A tudósok levették kabátjukat és így mentek le a belső sirkamrához. A hőség valóban majdnem elviselhetetlenné vált. Ennek ellenére a királyné nem vette le nyakáról a fehérroka. A belső

kamra is villannyal volt kivilágítva. Abba a helyiségbe, amelyben Tutankhamen nyugszik, csak egy meglehetősen szűk nyílás vezetett. Mr. *Carter* megkérte a királyt, hogy ezen a lyukon bujjék keresztül. A királyné szó nélkül felmászott a lyukba s azon keresztül behatolt a sirkamrába. Lord *Allenbeynek* — a hatalmas természetű tábornoknak — csak nagy erőlködéssel sikerült a lyukon keresztülvergődni. Amikor izzadtan, porosan és összekarcolva végre a sirkamra padlójára ugrott, első szava ez volt a királynéhoz:

— Felsőgednek könnyű volt, de nézzen csak rám ...
A kistermetű és feltűnő karsu királyné hangosan kacagott.
Ezután körülnéztek. A sirkamra legnagyobb részét a libánomi cédrusból készült, arannyal bevont baldachin foglalta el. Ez oly terjedelmű, hogy közte és a fal között csak igen szűk tér maradt. A baldachin belsejében van a szarkofág és ebben a szarkofágban a Tutankhamen mumiáját rejtő koporsó. Az előkelő látogatók tágra meresztett szemekkel nézték a baldachint, a rajta levő feliratokat. A sirkamra falát festményekkel és hieroglifákkal vannak beborítva.

— Ezek a hieroglifák — magyarázták a tudósok a királynénak — a Halottak Könyvéből való idézetek. Ez a két alak *Nephtys* és *Izisz* istennőt ábrázolja. Szélesre kiterjesztett szárnyuk azt jelenti, hogy az ő védelmük alatt alussza örök álmát a király. A baldachin négy sarkán négy istenség van. Ezek őrzik a királyt s az a speciális feladatuk, hogy a rossz szellemeket elűzzék ...

Ahogy a királyné feljött a sirkamrából, az első szava az volt, hogy adjanak neki egy pohár vizet, mert majdnem elájul a hőségtől. Egy egyiptomi szolga készséggel nyújtott oda egy pohár vizet, amelyet az uralkodónő mohón fenéig üritett. Ezután autóra ült és elrobogott — a fehér rókával a nyakán. Tutankhamen koporsóját csak októberben nyitják fel.

Londonból táviratozzák: A *Daily Mail* jelenti, hogy *Tutankhamen* fáraó sírját ez év őszéig teljesen elzárják és a sirra egyiptomi katonaság felügyel. Ezt a rendszabályt az tette szükségessé, mert a sír feltárását is lehetetlenné tette az odasereglett kíváncsiak hatalmas tömege.

— A nyolcvanéves *Fraknoi*, Budapestről táviratozzák: *Fraknoi Vilmos*, a kitűnő magyar történetíró nyolcvanadik születésnapját ma ünnepelte a magyar tudományos világ.

Olcsó háztelkek.

Többezer igénylő adta be kérvényét.

Mint ismeretes, a belügyminisztérium felhívására a város vezetősége közhírré tette, hogy hadirokkantoknak, hadiözvegyeknek és közhivatalnokoknak házipítés céljaira olcsó telket előnyös feltételek mellett bocsájt rendelkezésére. A mai napig több mint ezer telek iránti kérvény érkezett a város vezetőségéhez. Természetesen igen vigasztaló jelenség volna, ha a kérvényezők mindnyájan házat akarnának építeni. Azonban a mai építkezési nehézségek mellett, különösen fixfizetéses közhivatalnoknak, vagy nyugdíjból vagy segélyből élő rokkantnak, hadiözvegynek ez fizikai lehetetlenség. A kérvényezők egy részével alkalmunk volt beszélgetést folytatni, akik kijelentették, hogy a telket csak azért vásárolják, hogy legyen valami ingatlan érték tulajdonukban. A telekhez nagyon olcsón jutnak, könnyen és nehézség nélkül fizetik ki az árát és mégis csak értéket jelent, ha valakinek telek áll rendelkezésére. Egyelőre építkezéssel szó sincs, legfeljebb néhány egyszoba-konyhás ház építése remélhető. A telekvásárlók abban reménykednek, hogy talán rövidesen elérkezik az az idő, amikor ugyanolyan könnyen építhetnek egy házat a vásárolt telekre, mint amilyen könnyen a telket ma vásárolják. A városi telkek iránti kérvényeket még csak a holnapi nap lehet benyújtani, mert a város március elsejével lezárja a kérvények benyújtásának határidejét. Telek iránti kérvényeket délután is elfogad a tanács iktató.

A budapesti munkáskizárás.

(Még nem kezdődtek meg a tárgyalások.)

Budapestről táviratozzák: A Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesülete és a kizárt vas- és fémmunkások között még nem kezdődtek meg a bérrendezésre irányuló tárgyalások. A kormány részéről történtek ugyan kezdeményező lépések, ezek azonban még a tárgyalások felvételére sem vezettek. A vasmunkások szövetsége tegnap este bizalmi ülésen foglalkozott a kizárás kérdésével. A vezetőség előterjesztésére hozzájárult ahhoz, hogy a vasművek javítási munkálatainál dolgozó munkások munkájukat folytathassák, de kizárólag csak ezt és tudomásul vették a kizárási határozatot. A faipari munkások kizárása csak részleges, mert összesen öt gyárban nem dolgoznak a munkások, akik már előzőleg sztrájkba léptek. Minden remény megvan arra, hogy ebben a szakmában a munkáskizárás nem fog nagyobb méreteket ölteni, mert a faipari munkaadók egy része már teljesítette is a munkások bérkövetelését. A téglagyári munkások ügyében nincs újabb fordulat. A *Böhm-téglagyár* kivételével az összes gyárak kizárták a munkásaikat. A sztrájk és a kizárások ügyét a szociáldemokrata-párt tegnapi határozatához képest *Kabók* Lajos szociáldemokrata nemzetgyűlési képviselő, a vasmunkások egyik vezető embere a nemzetgyűlésen is szóvá fogja tenni napirend előtti felszólalásban vagy sürgős interpelláció keretében.

(Sz)

Lo
nagv
ame
megv
egy
amej
kés.
kálé
és s
Eddi
gyár
falál
zená
ame.
A hi
tása,
kélye

—
dea-m
tik: A
folyt
hirde
Meth
prefek
párti
vezate
föltje
1510

—
gatósé
radró
közlek
a Ra
nagyv
zeljöv
tisztvis
lyama
ugyar
kisebb
körrel

—
bor üg
zák: A
selói a z
eseménye
szik és z
sának ké
den szánd
pi interpe
Reisinger

— Ca
Ghyka herc
jelentik: Teg
nok és Ghyk
párbaj volt,
tábornok a k
felek kibékültek.
színói affér.

— Forgalmi-
tés. Az aradi pe
közli, hogy március
vetkező sorrendben
forgalmi és luxusa-16.
B., 7-én C., 8-án D,
F., 12-én O., 13-án H,
15-én K., 16-án L., 17-
N. és O., 20-án P., 21-
23-án S., 24-én T., 25-
W. kezdőbetűsök, 26-án
valamilyen okból közben
tak, 28., 29. és 30-án pe
vénytársaságok fizethetik
jukat.

— Az Aradi Háztala
Szövetsége felkéri ama tagj
az 1923. március 2-án dék
órákor Bucurestiben megta
országos gyűlésen megjelenni
tanak, sziveskedjenek evégb
szövetségi irodában Str.
Chendi (Kölcsey-u.) 1. a mai n.
a délutáni órákban megjelenni.
elnökség.

— Előadás a műselyemről.
aradi Mérnök- és Építész-egylet l.
lyiségében március hó 1-én, cs
főtökön este 6 órákor Meszlény

a.

le

bi

tt

t

s

o

ira

ésé

ai

us

ja

ja

ja

ja

ja

ja

ja

ja

ja

ja

ja

ja

tö
 vi
 ün-
 pesi-
 tu-
 pénz-
 lveit.
 zetes
 és a
 ban el-
 nényért
 Popoviciu
 odájában
 llyal dol-
 különböz
 Popoviciunak
 éttel ellátott
 több fogoly
 azból. Ezeké-
 s ismét őrizetbe
 Virgil és Popovi-
 közokiratfhamisi-
 as indult meg. A
 on beigazolódott,
 sitott okmányoka
 pán diktálás után ir-
 ajdonképpen Latinká
 ette és használta fe-
 snyszék Latinkát ké-
 a ítélte, Popoviciu bü-
 edíg nem látván ehber
 a beigazoltnak. Őt fel-
 Az illetéktelenül felvet-
 oi ügyében azonban bü-
 találta a törvényszék Po-
 Alexandru, akif egy év
 ra ítelt, de büntetését a
 iati fogsággal kiltöltöttnek
 Popoviciu Alexandru védő-
 ir. László Lipót ügyvéd vé-
 e felmentése érdekében az
 etet megfellebbezte

Felmentés az agyonlőtt szökevényügyében

(Az aradi törvényszék ítélete egy forradalmi időkből származó bűnpörben.)

Érdekes ügyben tartott ma tárgyalást az aradi törvényszéken Kovács József táblabíró büntető tanácsa, amelynek dr. Ursu János és Köhler József táblabírák voltak a tagjai. Az ügy előzményei még a forradalmi időkbe nyulnak vissza és a nemzetörsg működésével vannak kapcsolatban. A vádlottat, Rothmüller János stanai (ujszentannai) lakost feljelentés folytán elfogták és mintegy öt hónapja ül vizsgálati fogságban azért, mert a vád szerint 1919. február 18-án mint nemzetör katoná többedmagával agyonlőtte Harchian Konstantin komlósi lakost. A kihallgatás során Rothmüller előadta, hogy annak idején Vannay Eászló hadnagy szakaszparancsnok, akinél Harchian rablás miatt feljelentették, negyedmagával kiküldte őt a rabló elfogására. Az eskort tagjai közül már csak Wiesermayer András nevére emlékszik. Komlóson a lakásán fogták el Harchiant, aki Stanan (Ujszentannán) egy utfordulónál az előhaladó Wiesermayerrel félrelökte és elfutott. Rothmüller román nyelven háromszor kiáltotta a szökevény után a fegyverhasználat előtt előírt felhívást, de Harchian tovább szaladt, amikor az örkiséret mind a négy tagja körülbelül 20 lépésnyi távoból a menekülő után lőtt. Két golyó talált, de hogy ezek kiknek a lövései voltak, azt nem tudja. Harchian Konstantin azonnal összeesett és meghalt. Az esetet hivatalosan bejelentették.

Ezután Gellan Ilona tanu elmondta Harchian rablótámadási kísérletét. Este 9 óra tájban állított be komlósi házukba Harchian, amikor a sikoltozó tanu le akarta gyilkolni. A házbeliék felismerték támadójukat, aki hirhedt rabló és verekedő volt az egész környéken és még akkor éjjel jelentést tettek a katonái parancsnokságon ellene. Kramer István stanai (ujszentannai) kereskedő, aki akkor községi bíró volt igazolja, hogy Rothmüller egyik leglelkismeretesebb tagja volt a nemzetörsgnek, amely akkoriban nehéz munkával, de sikerrel tartotta fenn a rendet. Dr. Böszörményi Lászlo ügyvéd az Uj szentannán székelő félzászlóaljnak volt akkoriban, mint százados, parancsnoka, de nem emlékszik a vád tartalmát képező bűncselekményre. Igazolja, hogy a nemzetörsg szabályszerű és fegyelmezett katonai alakulat volt. Ackermann Mihály, Recsky Antal, Eberhardt János tanak vallomásai ismeretlenek voltak Harchian Konstantin életére vonatkozólag. Közvetéyes embernek ismerték, akit feljelenteni sem mertek, mert boszúszujától féltek. Miclosi Emil dr. ügyvéd helyettese dr. Ursu Avram, Rothmüller János védője szerint a katonai szolgálati szabály-

zat előírásainak betartása nem képezheti polgári bűnpör tárgyát. Bővebb indokolásu védőbeszéd után a törvényszék felmentette Rothmüller Jánost a vád alól és azonnali szabadonbocsátását rendelte el. Pausesti ügyész megnyugodott az ítéletben, amely így jogerőssé vált.

O O O O O O O O O O O O

Közigazgatás.

A valutapiac.

Aradi valutaárak. (Február 27.) Dollár 218, márka 0.0145, szokol 6.30, dinár 2.10, francia frank 13.30, magyar korona 0.07. Kifizetések: Budapest belldi 16.50, külföldi 14, Bécs 320, Berlin 0.01, Prága 6.45.

Bucurestii tőzsdezárlat. (Február 27.) Kifizetések: Páris 13.05, Berlin 0.01, London 1020 Newyork 218, Milano 10.30, Zürich 41, Bécs 0.0030, Prága 6.48, Budapest 0.0790, Valuták: Márka 0.0125, léva 1.05, angol font 1000, francia frank 13.30, svájci frank 39, lira 9.80, dinár 1.90, dollár 219, lengyel márka 0.0055, osztrák korona 0.0030, magyar korona 0.07, szokol 6.25.

Zürichi nyitás. (Február 27.) Berlin 0.023750, Newyork 533, London 2507, Páris 32.99, Milano 25.80, Prága 15.7750, Budapest 0.18, Belgrád 5.15, Varsó 0.01, Bécs 0.0075, bélyegzett 0.0075.

Zürichi zárlat. (Február 27.) Berlin 0.0230, Amsterdam 211, Newyork 532.50, London 2507, Páris 32.90, Milano 25.75, Prága 15.75, Budapest 0.18, Belgrád 5.15, Bucuresti 2.45, Varsó 0.01.12 Bécs 0.0074.75, bélyegzett 0.0075.

Budapesti devizaközpont legyzései. (Február 27.) Napoleon 11000, angol font 13780—14080, dollár 2925—3000, francia frank 181—191, lira 142—148, osztrák korona 0.0415—4.35, leu 14—15, szokol 86.50, svájci frank 550—570, dinár 28—30, lengyel márka 0.06—7, léva 18—19, hollandi forint 1160—1200.

— Bécsi nemzetközi tavaszú vásár. A Kereskedelmi és Iparkamara közli: Az 1923. március 18—24. napjain tartandó bécsi nemzetközi tavaszú

Radio Hirdetési Iroda 2887/a. sz.

18748

vásár látogatására jogosító igazolványok és lakásrendelő jegyek megérkeztek a Kamarához. A vásárigazolványok az összes vásárpalaták látogatására és a következő 50 százalékos kedvezmények igénybevételére jogosítanak: 50 százalék díjkedvezmény a vásárvonatokon az osztrák vonalakon, a Dunagőzhajózás és a Magyar Folyam és Tengerhajózás személyszállító hajóin, továbbá az utlevél-vizum váltásánál, valamint a lakásrendelőjegy váltásánál. A vásárigazolványok és a lakásrendelő jegyek kaphatók a Kamara helyiségében, a hivatalos órák alatt, 9—14.

O O O O O O O O O O O O

Mozi.

* Szerdán látható utoljára az Apollóban a grandiózusan nagy szerű filmóriás, a Lubitsch Ernő által rendezett Fáraó hitvese. A hatalmas koncepcióju film, amelynek főszerepeit Emil Fannings, Albert Bassermann, Harry Liedtke, Paul Wegener, Lidia Salmanova és Dayn Servaes játszóak, egy fáraónak megrendítően gyászos története. Döbbenetes izgalmas jelenetek között pereg le a hatalmas király élettragédiája, megelevenednek a misztikus Egyiptom ezeryi buja szépségei, ragyogó invenció, pompázatos rendezés, világgraszoló neves művészek és a főrendező Lubitsch Ernő, mind maradandó sikert biztosítanak ennek a monumentális filmnek.

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közlöttekért nem vállalunk felelősséget.

Felhívás.

Miután Grecsner Jenő seprősi üzletét megvettük, felhívjuk esetleges hitelezőit, valamint azokat, kiknek fent nevezettel szemben bármilyen követelésük van, hogy azt nyolc napon belül nálunk jelentsek be, mert későbbi felszámolásokat figyelembe nem vesszünk.

1041 Redis és Társa.

Biró

egyezség folytán kénytelen vagyok lakást szerezni. Hajlandó volnék egy kétszoba, konyha, kamra melletk helyiséget átengedni egy megfelelőbb lakás ellenében, átköltözök és egyéb kedvezmény megterítésével. Felvilágosítást ad

Revilák

Str. Mijlocul (Közép-utca) 13. sz. a. 1004

Purimra! :: Friss hal

cautörtök reggeltől kapható:

Luttwák József cégnél.

Belvároshoz közel
fűszerüzlet, korcsma
lakással kiadó. Értekezni lehet
Dr. Schuster Ödön aradi ügyvédnél

Notice To British Subjects.

Hungarian Unsecured Bonds.

British nationals in Roumania who hold bonds of the former Hungarian Government unsecured debt in the territory of Hungary as at present constituted and whose bonds bear the mark "B", representing the fact that they have protested against the stamping of their bonds by the Hungarian Government and that their protest has been accepted by the Hungarian Government, are required to send their bonds, at the earliest possible moment, to the Administrator of Hungarian Property, Cornwall House, Stamford Street, London, S. E. 1., accompanied by a statement showing the numbers and denominations of the bonds in question and the grounds on which they claimed exemption from stamping by the Hungarian Government, in order that the Administrator may deal with them under the provisions of Article 186 of the Treaty of Trianon.

British Consulate.

Cluj, February 21, 1923. 1082

Brilliánsárut, gyöngyöt, platinát, arany és ezüst árakat és hamis fogsorokat magas áron vesznek: Kun ékszerész, Arad.

Apró hirdetések.

Levelezés.

„ARAD” jellegre levél van a kiadóhivatalban. 1027

ARADNAK levele van a kiadóban, kérem sürgősen átvenni. Vali. 1040

Alkalmazás.

JÓLFOZÓ szakácsnő jó bizonyítvánnyal felvétetik. Cim a kiadóban. 1000

HAZISZOLGA nőtlen, jó bizonyítvánnyal rendelkező felvétetik. Virágos kert ápolásához értő előnyben részesül. Cim a kiadóban. 915

SZOBALÉANY gyakorlott és megbízható irasági házba felvétetik. Cim Kelet hírlapiroda. 13064

VIDÉKI CSALAD házmesteri állást keres. Mindentelő kert munkát is elvállal, barmikori belépésre. Cim a kiadóban 1018

KERESEK szobaléányt jó bizonyítvánnyal három tagú családhoz. Cim a kiadóban. 1026

DURCHAUS vertrauensvolle Kinderpflegerin wird in vornehmes rumänisches Haus gesucht. General Manu, Minipalota zwischen 2 und 4. 1048

PERZSASZÖNYEG csomózásban ügyes leányok és tanuló-leányok felvétetnek, Spárta szövömparban, Bohus-palota. 13200

EIN DEUTSCHES oder deutsch sprechendes Fräulein wird zu 10 jährigen Mädchen gesucht. Fried Lajos Sannicola Mare (Nagyszentmiklós.) 1028

RÖFÖS- és divatru segéd azonnali belépésre állást keres. Perfekt román, magyar, német. Cim Wallinger hirdetőtőben. 13201

SZOBALÉANY és mindenek szakácsnő vidékre állást keres. Cim: Wallinger hirdetőtőben. 13201

IRODISTANÓT, ki perfekt gépiró, azonnali belépésre keresek. Ajánlatokat fizetési igény megjelölésével a kiadó továbbítja. 1034

EGY mindenek főzőnő szobaléány mellé felvétetik Pollák borkereskedőnél Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 10. 13354

SZAKÁCSNŐ és szobaléány azonnalra kerestetik. Cim a kiadóban. 13354

INTELLIGENS NŐ, ki a háztartás minden ágában jártas, magányos urhoz ajánlkozik. Vidékre is elmegy. Cim: Horvátné, Strada Horia (Széchenyi-utca) 4. délután 3-5-ig. 1033

MINDENES SZOBALÉANY, vagy főzőnő kerestetik. Cim a kiadóban. 1085

Vétel és eladás.

KERÉKPÁRT, szabadon futót megvételre keresek. Strada Teodor Ciocnea (Pöstenberg-utca) 6. 13200

JÓKARBAN levő írógépet (látható irást) megvételre keresünk. Cim a kiadóhivatalban. 1023

MOTORFÜRÉSzt, 2-3 lóerőset keresek megvételre. Cim Wallinger hirdetőtőben. 13201

URISZOBA vadonatú, elegáns, angol klub bórarnitúrával eladó. „Salon Artistique” (Fischer Eliza-palota.) 13576

NYÉRSBORKÖVET vesznek minden mennyiségben Irod Arnold Arad, Str. Grigoria Alexandrescu (Bercsényi-utca) 39. sz. 10655

CARRARAI márvány szobor, jókARBAN levő férfi ruhák, ezüst kanalak, szobrok, fali és egyéb dísz tárgyak, kézimunkák, számovár, antik pohár, stb. eladó. Str. Consistorului (Batthyány-utca) 23. I. e. jobb. 1900

KERESKEDelmi ES VAMMALOM kétjártu, Aradmegye területén, azonkívül különböző gyártmányú oséplőgaranturák eladók. Savoy-cég (Kereskedelmi iskola) mellett. 13783

ÜZEMBEN levő szikvízgyár teljes felszereléssel eladó. Cim Wallinger hirdetőtőben. 13201

MALOMBERENDEZÉS kétjártu üzembelen levő, 20 lóerős nyersolajmotorral, összes felszereléssel 140.000 leiert sürgősen eladó. Megbizott „Argus” Str. Eminescu (Drák Ferenc-utca) 1. 13415

NAGYPÁRNÁHUZAT 4. kispárnahuzat 3. paplanlepedő 2 darab eladó. Uranus-iroda főpostával szemben. 13005

MŰTÁROKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnaszönyegeket, egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Eliza-palota.) 11895

PINOM, szürke nyári férfi új öltöny eladó magas, erős termetre Mitrics Vladimír szobánál. Str. Alexandru Gavra (Csernovits-utca) 16. 1039

VESZEK könyvtárakat, hanglegyeket, bélyeggyűjteményeket, festményeket és hegedűket a legmagasabb áron. Kerpel Izsó könyvkereskedése. 13629

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sürgősen keresünk antik butorokat, perzsa szönyegeket, festményeket, műtárgyakat, régi üveg és porcellán tárgyakat, japán vázákat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki meghívásra kiutazunk. Szépművészeti Szalon, Ortutay-palota. 13573

ZONGORÁK rövid és hosszú, perzsa-szönyegek, hálószobák, tükrök, festmények eladók. Savoy-cég (Kereskedelmi iskola mellett.) 13783

ADOK ÉS VESZEK antik butorokat, modern ebédő, háló, uriszoba, Irodai berendezést, író- és varrógépet, pénzsek rényet, szönyegét, festményeket, tükröket, zongorát, Garai butorüzlet. Calea Banatului (Asztalos Sándor-utca) 5. 747

EREDETI FRANCOIS ECLAIR VERMOREL permetozók osakis Frații Burza cégnél Arad kaphatók. 842

Ingtalan.

MAGAN- ÉS BÉRHAZAKAT keresünk megvételre. Savoy-cég (Kereskedelmi iskola mellett.) 13783

ÖT SZOBAS MODERN LAKASSAL bíró kisebb bérház, továbbá mindenféle magán- és bérházak eladók. Savoy-cég (Kereskedelmi iskola mellett.) 13783

BÉRBE KERESSEK lakható kolnát 3-4 szobával, konyhával és kúttal nagyobb közszében, villamos megállóhoz pár percnnyire. Levelek évi bér és cim megjelölésével kéretnek „Hegyalja” jellegre a kiadóban. 1030

MAGAN- és bérházak, üzleti házak, bel- és külvárosban 50.000 leien felüli árban, lakással legelőnyösebben eladók. Díjtalan felvilágosítást nyújt „Argus” Strada Eminescu (Drák Ferenc utca) 1. 13415

Uzletek.

JÓFORGALMU kocsma, fűszerüzlet és mézárásék eladó. Polónyi Sándor Szederhát. 945

BETÁRSULNÉK kereskedelmi, vagy iparvállalatba 100-150 ezer lei tőkével, személyes közreműködéssel is, esetleg jól menő üzletet átvénnék. Csak reálisok adják ajánlataikat a kiadóhivatalba „Reális” jellegre. 1038

ARADHOZ közeli közszében fűszerüzlet nagy vendéglővel, házzal 250 ezer leiert eladó. Uranus-iroda főpostával szemben. 13005

Ellátás.

TELJES ellátást keres háromtagú család. Cim Kelet hírlapiroda. 13067

KITUNÓ HÁZIKOSZTOT nyerhet négy férfi a vasut mellett. Cim a kiadóhivatalban. 1029

Oktatás.

ZONGORAORÁKAT ad Kezdőknek és haladóknak jutányosan zeneakadémiál hallgató. Strada Bariju (Rákóczy-utca) 15. 1024

Különböleg.

DIRECTE importált legfinomabb eredeti norvég, kevéssé hálszagu Cod-liver-oil. Csukamájolaj dr. Földes Béla gyógyszerészára Arad. 12831

NAGYOBB PINCE a centrumban ászok hordó, vagy transporthordó elhelyezésére hasznosbérbe kerestetik. Cim Kelet hírlapiroda. 13067

Keresünk akadémiát végzett gyakorlattal bíró **gazdatisztet**

egy nagyobb birtok önálló kezelésére. Ajánlatokat: Szalárd-öserepesi gazdaság központi irodája Oradea-mare (Nagyvárad), Nagypiso-tér) 7. 1012

Vegye meg a budapesti **Színházi Élet „MASA” számát** a Kelet hírlapiroda elárusítóhelyein.

Continental gépek

érkeztek.

Szegfű, Str. Luther, Telefon 111

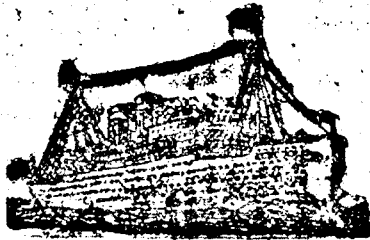
HAZAI FATERMELO RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG
ARAD, ajánlja prompt szállításra
7' tölgy szőlőkaróit.

Egyedüli közvetlen hajójárat CON-STANTA és NEW-YORK között a

FABRE-LINE

FRANCIA HAJÓTÁRSASÁG HAJÓJÁRATAI RÉVEN
Bucuresti, Pasagiul Comedia (Calea Victoriei No. 42)

Vezetőzár
nőkül

Áthajózás
nőkül

Van szerencsénk tudomására hozni a n. é. Amerikába utazni szándékozó közönségnek, hogy február 22-én megkezdődik az amerikai konszultás látogatásával ellátandó utlevelek bejegyzése és akiknek az alábbi okmányok meg vannak, küldjük be azokat a fenti címre, mintán mi is foglalunk amerikai vizumok megszerzésével: 1) Születési bizonyítvány. 2) Erkölcsi bizonyítvány, amelyben föl kell hogy legyen tüntetve, hogy mióta tartózkodik abban a közszében, ahonnan elindul. 3) Egy amerikai rokonának igazoló írat. 4) Hat fénykép. 5) A belügyminiszterium utlevele. Az utlevelek látogatása 1923. május 22-én kezdődik. Tár-saságunk hajóit állandó áthajózás nőkül rendes járatokat tartanak fön Constanta és New-York között. Kérjen prospektust

Utleveleket 55 leiert látta-mozunk. Gyűjtőhelyek: Fürst Jenő pénzváltóüzlet, Bulv. Reg. Maria (An-drassy-tér) 20. és Weiss Dávid nagykereskedése Str. Máraşesti (Kossuth-utca.)